

Från redaktionen

I och med detta första nummer 1988, som inleder KVTs nionde årgång, har redaktionen också bytt vistelseort. Göteborgsredaktionen, som tog över efter den första tiden i Lund, har nu i sin tur lämnat över tidskriften till Stockholm.

Vi är nu lyckligen inflyttade i en f d mjölkbutik på Kungsholmen i huvudstaden. Under oss har vi en vävstuga och vore vi mer lagda för symbolik, så skulle vi ha mycket att spekulera över. Istället riktar vi in oss på att försöka framställa den tidskrift som blivit omöjlig att undvara för allt fler kvinnoforskare i hela Norden. Vi är verkligen glada och smickrade över att ha fått förtroendet att föra tidskriften vidare!

"Vi" är Hillevi Ganetz och Lena Gemzöe, doktorander i litteraturvetenskap respektive socialantropologi. Nyttillkomna i redaktionen är Maud Landby Eduards, statsvetare, Ulla Manns, idéhistoriker, Nina Weibull och Annika Öhrner, konstvetare.

Ni, kära läsare, kommer inte att finna tidskriften speciellt förändrad, trots den nya vistelseorten. Vi ser fortfarande som vår främsta uppgift att spegla den spännande och omfattande kvinnoforskning som bedrivs i Sverige och hela Norden. Men vår uppgift är naturligtvis inte bara spegla, utan även att initiera, debattera och i viss mån presentera internationella bidrag inom kvinnovetenskapen. Vår förhoppning är att tidskriften även i fortsättningen dels ska göra det möjligt för kvinnoforskarna att följa utvecklingen inom olika discipliner, dels föra ut kvinnovetenskapens resultat till en bredare publik.

Sist, men inte minst, vill vi säga *tack* till alla som på ett eller annat sätt hjälpt till vid flyttningen. Ett särskilt stort tack till alla gamla redaktionsmedlemmar (särskilt er i Göteborg), som så kärleksfullt hjälpt tidskriften med nyinstallationen. Utan sådana som ni skulle aldrig *Kvinnovetenskaplig Tidskrift* ha existerat!

*

Detta nummer 1988 har två teman – dels handlar det om kvinnliga företagare, dels

om kvinnors psykologiska utveckling. Kvinnliga företagare är för närvarande en mycket uppmärksam och omhuldad grupp. Såväl staten som det privata näringslivet satsar på ett ökat kvinnligt företagande och i massmedia är det inte ovanligt med regelrätta idolporträtt av kvinnor som startat eget. Just nu tycks enskild företagsamhet stämma med själva "tidsandan" och från samhällets sida finns också förhoppningen att fler kvinnliga företagare skall stimulera ekonomin och minska arbetslösheten bland kvinnor.

Men vad är verkligheten bakom intresset och förväntningarna? Hur ser en typisk kvinnlig företagare ut idag och under vilka villkor lever hon? Vad innebär de åtgärder som vidtas för kvinnliga företagare ur kvinnopolitisk synvinkel?



Tre generationer redaktörer: fr v Anna-Lena Lindberg, Lund, Hillevi Ganetz, Stockholm, Ingrid Holmquist, Göteborg, Lena Gemzöe, Stockholm. Foto: Martin Börjesson.

I två artiklar granskar vi här några av dessa frågor. De danska ekonomerna Lise Drewes Nielsen och Solveig Carlsen kritiserar i sin artikel "Kvinnliga företagare – varför det?" den gängse arbetsmarknadspolitiska strategin vad gäller kvinnliga företagare. Denna syftar till att skapa nya jobb för kvinnor, men eftersom den inte tar hänsyn till att arbetsmarknaden är könsuppdelad riskerar den att ytterligare vidga den ekonomiska klyftan mellan män och kvinnor. Arbetslösa kvinnor som startar eget hamnar t ex ofta i svaga sektorer inom ekonomin, där de får svårt att klara sig ekonomiskt och i stället blir beroende av sina män för försörjningen.

Elisabeth Sundin hävdar i artikeln "osynliggörandet av kvinnor – exemplet företagare" att den entusiasm som idag kommer kvinnliga företagare till del bara gäller en liten och inte särskild representativ grupp av välutbildade och karriärsinriktade kvinnor. Den stora massan av kvinnliga företagare, inom branscher som hårvård eller livsmedels- och detaljhandeln; blir lika effektivt osynliggjorda i dagens debatt som tidigare i historien.

Elisabeth Sundin visar att kvinnligt företagande ingalunda är något nytt – vilket man ju lätt kan tro med tanke på dagens nymornade debatt – utan att det alltsedan 1700-talet varit ett beprövat sätt för kvinnor att försörja sig på då inga andra medel stått till buds. Antalet kvinnliga företagare har successivt *minskat* sedan 1930-talet men ännu idag finns ett stort antal kvinnliga företagare i bygder där det finns få arbetstillfällen för kvinnor. Det är "brödmotivet" – inte den idag så populära idén om självförverkligande – som historiskt sett varit den viktigaste orsaken till att kvinnor blivit företagare, menar Elisabeth Sundin.

Med vårt andra tema, kvinnors identitetsutveckling, vill vi återknyta till numret Kvinnopsykologi från 1985. Det numret väckte ett mycket stort intresse (såldes slut, men finns nu i nytryck) och vi är därför glada över att nu ha möjligheten att vidareut-

veckla ämnet. Harriet Bjerrum Nielsen och Monica Rudberg följer i artikeln "Hur flickor blir flickor och pojkar blir pojkar" flickans – och också pojkens – identitetsutveckling från tidig barndom och fram genom tonåren. Inspirerade av psykologen Margaret Mahler och sociologen Nancy Chodorow visar de hur identitetsutvecklingen för båda könen rör sig kring behoven av autonomi och intimitet, men hur flickan tidigt socialiseras till närhet och får problem med att uppnå oberoende, medan pojken fostras till självständighet och får svårigheter med intimiteten.

Författarna uppehåller sig speciellt vid det samspel mellan könen som olikheterna i identitetsutvecklingen ger upphov till – inte minst under tonårstiden då pojkar och flickor i kontakten med det motsatta könet bearbetar barndomens föräldrarelationer och därigenom försöker lösa den grundläggande psykologiska konflikten mellan oberoende och närhet.

Spänningen mellan autonomi och intimitet är huvudtemat också i Karin Crafoords artikel "Individuation i ett livsloppsperspektiv – om kvinnors uppgörelse med behovet av beskyddare". Här gäller det emellertid främst den medelålders kvinnans identitetsutveckling, ett intressant men föga utforskat område. Karin Crafoord diskuterar den psykologiska kris som drabbar kvinnor när de någon gång i medelåldern på allvar drabbas av insikten om sin egen dödlighet. Detta innebär ofta att barndomens oedipala konflikt återigen aktualiseras och – om det psykologiska förloppet går väl – en frigörelse från föreställningen om att utan Mamma eller Mannen kan jag inte klara livet.

Nästa nummer av *KVT* kommer ut i maj och handlar om kvinnor och utveckling, speciellt med avseende på tredje världen. Därefter följer som första nummer i höst temat kvinnor och TV. Som vanligt är ni välkomna med artiklar både innanför och utanför våra teman – och också med recensioner, tips och synpunkter på vad vi gör!